

Тема: «Фізіологія дихання»

Обладнання: таблиці, схеми, сухий повітряний спірометр, стерильний мундштук, об'єкт дослідження – людина, спирт, вата.

Джерела інформації:

Основна: В. І. Філімонов «Фізіологія людини»

Допоміжна:

1. Г. М. Чайченко «Фізіологія людини»
2. І. С. Кучеров «Фізіологія людини»
3. С. А. Георгієва «Фізіологія»
4. <http://library.vsmu.edu.ua/>

МЕТА: Експериментально встановити основні параметри зовнішнього дихання.

Студент повинен знати: Пояснювати фізіологічну основу кожного етапу дихання, роль основних і допоміжних структур, що забезпечують дихальний акт, вплив на нього факторів зовнішнього середовища. Ознайомитися з принципами оцінювання стану дихання за допомогою методів спірометрії, спірографії та пневмотахометрії

Студент повинен вміти: Оцінювати стан етапів дихання за допомогою динамічних і статичних показників зовнішнього дихання. Провести спірометрію. Визначити в себе належні показники життєвої ємності легень. Від диференціювати порушення дихання по рестриктивному і обструктивному типам.

ХІД РОБОТИ

1. Співбесіда з теми
2. Аудиторна самостійна робота (згідно орієнтовній карті).
3. Відпрацювання практичних навичок.
4. Оформлення щоденників

І. Практична робота**Завдання №1 Спірометрія.****Хід роботи:**

Перед початком роботи надіти стерильний мундштук на спірометр. Повертаючи скляну кришку, встановити мітку проти нульової позначки на циферблаті шкали. Можна приступити до дослідження.

1. Вимірювання дихального об'єму (ДО). Спірометр привести у вихідну позицію (мітка на позначці 0). Роблячи спокійні вдихи через ніс, зробити 6 спокійних видихів через рот у спірометр. За шкалою визначити величину об'ємів видихнутого повітря і розділити його на кількість видихів. Зробити висновки, порівнявши із середніми показниками. (Див. Додаток №1)

2. Вимірювання резервного об'єму видиху ($P_{o \text{ видих}}$). Спірометр привести у вихідну позицію. Після спокійного вдиху зробити якомога глибший видих у спірометр. Зняти показання приладу і відняти від цієї величини показник дихального об'єму. Знайти $P_{o \text{ видих}}$. Зробити висновки.

3. Вимірювання життєвої ємності легень (ЖЄЛ) Спірометр привести у вихідну позицію. Зробити максимальний вдих і, закривши ніс, якнайбільше видихнути у спірометр. Зафіксувати показник і порівняти його з фізіологічною величиною. Зробити висновки.

4. Вимірювання резервного об'єму вдиху ($P_{o \text{ вдих}}$). Резервний об'єм вдиху можна розрахувати, віднімаючи суму дихального об'єму та резервного об'єму видиху від цифри, одержаної при визначенні ЖЄЛ. Знайти належну величину. Зробити висновки.

Рекомендації щодо оформлення результатів роботи. Занотувати у протоколах одержані за допомогою спірометра показники. Записати в таблицю:

Дихальний об'єм	Резервний об'єм вдиху	Резервний об'єм видиху	ЖЄЛ

У висновках написати, чи відповідають фактичні результати фізіологічним константам. Якщо розбіжність становить не більше 20% це вважається нормою.

Додаток №1

Життєва ємкість легень	3000 – 5000 мл
Дихальний об'єм	500 мл
Резервний об'єм вдиху	1500 мл
Резервний об'єм видиху	1000 – 1500 мл
Залишкове повітря	700 – 1700 мл
Число подихів у дорослого в стані спокою	16-20 за 1 хв
Легенева вентиляція в стані спокою	6-10 л за 1 хв
Легенева вентиляція під час роботи	50-100л за 1 хв.

Завдання №2. Проведення проб з максимальною затримкою дихання.

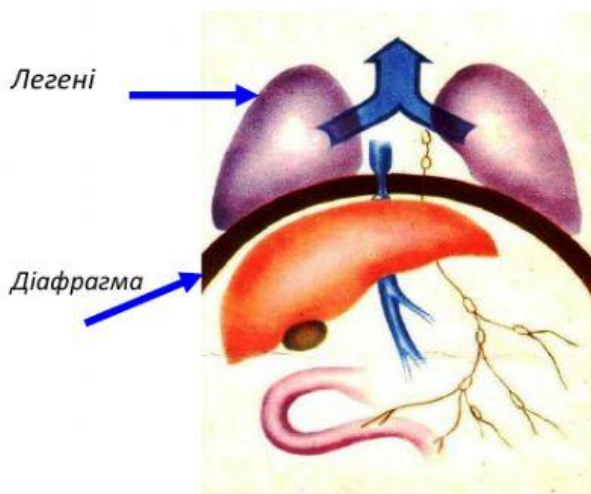
Хід роботи:

Проба Штанге з максимальною затримкою дихання на вдиху. Після глибокого вдиху (але не максимально глибокого) затримати якомога довше дихання, затиснувши ніс. Зафіксувати час початку затримки і тривалість затримки. Записати результат. Наступну спробу можна робити через 5 хв.

Проба Генча з максимальною затримкою дихання на видиху. Спокійно видихнути і засікти час початку затримки дихання. Не дихати якомога довше. Визначити тривалість затримки. Записати результат. Через 5 хвилин зробити наступну пробу

Проба із максимальною затримкою дихання після глибокого вдиху, який роблять після гіпервентиляції. Протягом кількох секунд провести гіпервентиляцію (глибоко і часто дихати), після чого зробити глибокий вдих і затримати дихання, зафіксувавши тривалість цього процесу.

Завдання № 3. На малюнку схема одного із процесів, що відбувається в дихальній системі.

Назвіть, який це процес? Назвіть структури, завдяки яким він здійснюється? Поясніть, які зміни будуть в діафрагмі? Поясніть, які зміни будуть в легенях?

Завдання № 4 Розв'яжіть ситуаційні завдання

- ❖ У юнака такі показники зовнішнього дихання: дихальний об'єм складає 380 мл, POV_d – 2300 мл, POV_{id} – 1000 мл, ZO – 1500 мл, $ЧД$ – 15/хв. Розрахуйте ЖЄЛ, ЗЄЛ, ХОД

- ❖ Чому при операціях на відкритому серці необхідна штучна вентиляція легенів?

- ❖ У чоловіка, довжина тіла якого - 178 см, життєва ємкість легень (ЖЄЛ) дорівнює 4270 мл. Оцініть дану величину. Сформулюйте, що таке ЖЄЛ. Про що свідчить відхилення ЖЄЛ від норми?

- ❖ Акушерка стверджує, що дитина народилася мертвою. Як можна підтвердити або спростувати це твердження?

- ❖ У клініку поступив пацієнт І. 35 років з проникаючим пораненням грудної клітки. У потерпілого з'явилися ознаки задухи. Чим це викликано, якщо його дихальні шляхи не пошкоджені?

- ❖ У тварини зруйнований довгастий мозок. Що в цьому випадку відбудеться з диханням?

Висновок